

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2010. október 22.

ESZPERANTÓ NYELV

**KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI
ÉRETTSÉGI VIZSGA**

**JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ**

**NEMZETI ERŐFORRÁS
MINISZTERIUM**

**Általános útmutató az
I. Olvasott szöveg értése; II. Nyelvhelyesség; III. Hallott szöveg értése
vizsgaösszetevőkhöz**

1. Jó megoldásként csak a Javítási-értékelési útmutatóban megadott megoldások fogadhatók el.
2. Minden jó megoldás 1 pontot ér.
3. Ha a vizsgázó egy kérdésre több választ ad, akkor sem adható pont, ha a jó válasz is köztük van.
4. Fél pont és többletpont nem adható.
5. A feladatok után található szürke mező szolgál a pontozásra: a helyes megoldást jelölje egyessel, a helytelen nullával, amennyiben nincs válasz, a négyzetet hagyja üresen; írja be azt is, hogy mennyi pontot ért el összesen a vizsgázó abban a feladatban!

Például:

1.	2.	3.	4.	5.	Max.	Elért
1	0	1		1	5	3

A példában az 1., 3. és 5. kérdésre helyes a válasz, a 2.-ra adott nem fogadható el, a 4.-re pedig nem válaszolt a vizsgázó; összesen 3 pontot ért el ebben a feladatban.

6. Az írásbeli vizsga egyes összetevőiben elért pontszámok összesítésére használja a feladatlapok utolsó oldalán található táblázatot!
7. Az egyes vizsgaösszetevőkben a kérdések száma nem mindig egyezik meg a vizsgapontok számával, ezért helyenként átszámításra van szükség. A vizsgapontok kiszámításához használja a Javítási-értékelési útmutató táblázatait!

I. Olvasott szöveg értése

Általános útmutató

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékeljük, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor vesszük figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

Az elérhető maximális feladatpont: 28.

Az elérhető maximális vizsgapont: 33.

A feladatpontok vizsgapontokká való átalakítása az alábbi táblázat szerint történik:

Feladatpont	Vizsgapont
28	33
27	32
26	30
25	29
24	27
23	26
22	24
21	23
20	21
19	20
18	19
17	18
16	17
15	16

Feladatpont	Vizsgapont
14	15
13	14
12	13
11	12
10	11
9	9
8	8
7	7
6	6
5	5
4	4
3	3
2	2
1	1

Részletes útmutató**1. feladat**

1. rigardas	7. troveblas
2. loĝas	8. alvenis
3. scias	9. sukcesis
4. havas	10. fariĝis
5. eblas	11. trovas
6. renkontiĝas	12. komenciĝis

2. feladat

13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.
F	H	A	G	B	D	E

3. feladat

	V	F
20. Oni atendas gejunulojn kiuj deziras festi silvestron en <i>Zakopane</i> .		x
21. La pli multo de la partoprenantoj estas kutime eksterlandano.	x	
22. Oni organizas apartan programon por junuloj super kvardek jaroj.		x
23. Ĉiu devas kunporti siajn infanojn.		x
24. <i>Christoph Frank</i> respondecas pri la infana programo.	x	
25. <i>Christoph Frank</i> estas pupteatristo.	x	
26. Por dulita ĉambro vi devas krompagi.		x
27. Ĉiuj infanoj dormos sen la gepatroj en infana ĉambro.		x
28. Eblos lavi sin nur en la koridora banĉambro.		x

II. Nyelvhelyesség**Általános útmutató**

Az elérhető maximális feladatpont: 30.

Az elérhető maximális vizsgapont: 18.

A feladatpontok vizsgapontokká való átalakítása az alábbi táblázat szerint történik:

Feladatpont	Vizsgapont	Feladatpont	Vizsgapont
30	18	15	10
29	18	14	10
28	17	13	9
27	17	12	9
26	16	11	8
25	16	10	8
24	15	9	7
23	15	8	7
22	14	7	6
21	14	6	6
20	13	5	5
19	12	4	4
18	12	3	3
17	11	2	2
16	11	1	1

Részletes útmutató**1. feladat**

1. ĝenas ripozantoj__ N
2. en la maro__ –
3. troveblas fosforo__ –
4. proceso__ komenciĝas –
5. krei algoj__ N
6. provoki alergioj__ N
7. forestas fiŝoj__ –

2. feladat

8. kun	11. pri	14. per
9. tra	12. por	15. inter
10. apud (sur)	13. sur	16. dum

3. feladat

17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.
C	B	A	B	C	A	D	C	A	D	C	A	B	D

III. Hallott szöveg értése**Általános útmutató**

Helyesírási és nyelvhelyességi hibáért nem vonunk le pontot.

Az elérhető maximális feladatpont: 22.

Az elérhető maximális vizsgapont: 33.

A feladatpontok vizsgapontokká való átalakítása az alábbi táblázat szerint történik:

Feladatpont	Vizsgapont	Feladatpont	Vizsgapont
22	33	11	18
21	32	10	17
20	31	9	15
19	29	8	13
18	28	7	11
17	27	6	9
16	25	5	7
15	24	4	5
14	22	3	3
13	21	2	2
12	19	1	1

Részletes útmutató**1. feladat**

	V	F
1. Hieraŭ ili ne manĝis la tutan supon.	x	
2. La hundo ne ŝatas manĝi la restaĵojn.		x
3. Estas viando en la supo.	x	
4. Sinjoro Boll ŝatas la supon.	x	
5. Li volis manĝi ion post la supo.	x	
6. Ili manĝis salaton kun la viando.	x	
7. Sinjorino Boll faris multekostan tagmanĝon.		x
8. Sinjoro Boll donas sian salajron al sinjorino Boll.	x	
9. Ŝi fermas la salajron de sinjoro Boll en tirkeston.		x
10. Sinjorino Boll aĉetis torton.		x
11. Sur la torto estas prunoj.	x	
12. Sinjorino Boll volas aĉeti kuirejo-fornon.	x	
13. Sinjoro Boll volas havi luksan tagmanĝon de tempo al tempo.		x
14. Sinjorino Boll ĝojas, ĉar ili havas modernan fridujon.		x

Az elhangzott szöveg:

Sinjoro Boll: Ĉu la tagmanĝo estas preta, Nina?

Nina: Jes, Gustavo, preskaŭ. Post kvin minutoj ni povos manĝi.

Sinjoro Boll: Kion bonan ni manĝos hodiaŭ?

Nina: Unue lento-supon kun...

Sinjoro Boll: Lento-supon??!!... Jam hieraŭ ni manĝis lento-supon!

Nina: Ĝi estas la postrestaĵo. Ĉu eble mi forĵetu ĝin?

Sinjoro Boll: Kial forĵeti? Donu ĝin al la hundo!

Nina: Vi ja scias, ke la hundo ne ŝatas supon...

Sinjoro Boll: Do, mi manĝu tion, kion la hundo ne volas, ĉu?

-
- Nina: Ne diru stultaĵojn! Jen, gustumu! Mi kunkuiris pecon da fumaĵita porkaĵo.
 Sinjoro Boll: Hmmmm.... Ne malbona. Ĝi eĉ gustas bonege.
 Nina: Nu, do! Kial ĉiam grumbli antaŭe?
 Sinjoro Boll: Kiu grumblas? Ĉu mi ne plu rajtas diri mian opinionon?
 Nina: Vi ja rajtas. Sed ĉiam afable, mi petas.
 Sinjoro Boll: Kaj poste, kion vi havos ankoraŭ por manĝi?
 Nina: Ankoraŭ??? ... Kiam vi estos manĝinta *du* telerojn da supo, kaj tiun pecon da viando kun salato, vi verŝajne ne plu malsatos.
 Sinjoro Boll: Mhm... Oni ne povas aserti, ke vi dorlotas min per riĉaj manĝaĵoj.
 Nina: Eble ne riĉaj, sed ĉiam bongustaj, ĉu ne? Kaj kio estas grava: ne multekostaj.
 Sinjoro Boll: Diru al mi: kion vi faras per la salajro, kiun mi alportas ĉiumonate?
 Nina: Estas simple. Mi metas unu kvaronon da ĝi en tirkeston.
 Sinjoro Boll: Ĉu mi aŭdas bone?
 Nina: Jes, certe. En tirkeston, kun solida seruro.
 Sinjoro Boll: Ha! Nun mi komprenas. Tial do ni manĝas tiel mizere, de post kelka tempo.
 Nina: Ne diru: mizere. Diru: simplamaniere. – Vi devus gratuli min, ke mi estas tiel ŝparema kuirejo-mastrino!
 Sinjoro Boll: Bone. Mi gratulas vin. Sed vi mem gratulu vin, ke mi ne estas koleremulo.
 Nina: Nu jes. Tamen ne tro laŭdu vin. Ĉu vi volas, kiel deserton, pecon da prunotorto?
 Sinjoro Boll: En kiu kuko-vendejo vi aĉetis ĝin?
 Nina: Mi ne aĉetis. Mi mem faris kaj bakis ĝin, hodiaŭ matene.
 Sinjoro Boll: Ho, agrabla surprizo! Laŭdinda rezulto. Tre bongusta torto!
 Nina: Mi estas kontenta, ke vi ne daŭre estas malkontenta.
 Sinjoro Boll: Mi estas eĉ pli kontenta, kara mia. – Sed nun konfesu, kial vi ŝparas tiel diligente grandan parton de mia salajro?
 Nina: Por povi aĉeti novan kuirejo-fornon, kun aŭtomate reguligebla bakujo.
 Sinjoro Boll: Ĝojiga novaĵo! – Espereble vi tiam preparos luksan tagmanĝon ĉiutage, ĉu ne?
 Nina: Nu, certe ne ĉiutage. Sed de tempo al tempo.
 Sinjoro Boll: Kial ne ĉiutage?
 Nina: Ĉar poste, mi devos denove ŝpari, por povi aĉeti novan, pli grandan kaj tute modernan fridujon. Mi jam elektis belan modelon...

(Laŭ Albert Lienhardt: Amuzaj dialogoj)

2. feladat

15. instruistino
16. ses
17. interesaj
18. kvar
19. (malgranda) aŭtobuso k.s.
20. lingvaj
21. mirinda komunikilo k.s.
22. instruisto

Az elhangzott szöveg:

Printempo, *Boulogne-sur-mer*, la historia urbo. Ĉirkaŭprenas nin agrabla venteto de la maro. Antaŭ mi staras 16-jara simpatia knabo.

- Prezentu vin, mi petas.
- Mi estas *Eddy Derycke* (:Edi Derik), gimnaziano. Mi vizitas la unuan klason, sed tiu ĉi unua en aliaj landoj estas jam la 11-a.
- *Monique Noël* (:Monik Noel), via iama instruistino, mia leteramikino multe rakontis pri vi.
- Mi estas al ŝi tre danka. Ŝi kondukis min al Esperanto.
- Rakontu al ni, Eddy, kiam kaj kie vi komencis lerni Esperanton.
- Antaŭ ses jaroj, en Esperanto-klubo de *Outreau* (:Utro). Lastatempe mi ĉiujare partoprenas en Esperanto-renkontoj: semajno-fina staĝo en *Morbecque* (:Morbek), Norda Francio kaj en internaciaj infanrenkontoj en la Kastelo *Grésillon* (:Grezijon). Tiuj renkontoj ebligas interesajn travivaĵojn.
- La unuan fojon ni renkontiĝis tie, en *Grésillon*, antaŭ kvar jaroj. Ĉu vi memoras ankoraŭ pri tiu printempo?
- Jes, iomete. Vi kun viaj gelernantoj alvenis malfrue vespere per malgranda aŭtobuso. Krom hungarojn mi renkontis tie Ĉeĥojn, Anglojn, Polojn, Rusojn, Kroatojn, Belgojn, Svedojn kaj aliajn. Dank'al Esperanto mi bone progresis en lingvaj studoj: en la gepatra lingvo, la franca kaj ankaŭ en la fremdaj lingvoj: la angla kaj germana.
- Ĉu oni povas diri, ke via ŝatokupo estas lingvoj?
- Certe. Sed antaŭ ĉio, mi ŝatas Esperanton. Ĝi estas mirinda komunikilo.
- Ĉu vi korespondas kun multaj eksterlandanoj?
- Mi tre ŝatas korespondi, sed bedaŭrinde, pluraj geknaboj ne estas skribemaj. Mia plej fidela plum-amikino estas *Zorica Radonić* el Serbio. Mi konas ŝin de kvin jaroj.
- Ĉu en via plano por la estonteco Esperanto havas lokon?
- Jes, kompreneble. Mi intencas daŭrigi miajn studojn en Esperanto kaj esperas fariĝi instruisto pri nia internacia lingvo. Mi provas akiri oficialan diplomon pri Esperanto.
- Dankon pro la intervjuo.

(*Laŭ Juna Amiko nro 81*)

IV. Íráskészség

Általános útmutató

Az írásfeladatok értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák alapján történik. Ez az értékelési eljárás meghatározott értékelési szempontokon, valamint az egyes szempontokhoz tartozó szintleírásokon alapul. Minden írásbeli munkát e szempontok segítségével kell értékelni oly módon, hogy a dolgozatot minden egyes értékelési szempontnál újra kell olvasni.

Ezen értékelési eljárás további sajátossága, hogy a szintleírások a nyelvi teljesítményt értékelő szempontoknál nem tartalmaznak hibaszámokra vonatkozó utalásokat, valamint nem osztályozzák előre az egyes hibatípusokat a hibák súlyossága alapján. Ennek oka az, hogy az egyes nyelvi hibák súlyosságát (értelemzavaró vagy nem értelemzavaró hiba) csak az adott szövegkörnyezet figyelembevételével lehet megállapítani.

A javítás alapelvei

1. Az adott szinten bizonyos lexikai egységek és nyelvtani struktúrák produktív használata nem várható el a vizsgázótól. Az ilyen típusú hibákat az értékelésnél nem kell figyelembe venni.
2. Az ismétlődő hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni.
3. A dolgozatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó kevesebbet vagy többet írt a megadott szöveghossznál.
4. Fél pontok és jutalompontok nem adhatók.
5. Az értékelési szempontok és értékelési skálák szerint megítélt pontszámot a válaszlapok után található táblázatba kell beírni, valamint azt is, hogy az adott feladatban mennyi pontot ért el a vizsgázó.
6. A javító tanár szöveges értékeléssel is kiegészítheti a pontozásos értékelést.
7. A vizsgaösszvetőben elért pontszámok összesítésére használja a feladatlap utolsó oldalán található táblázatot!

1. feladat

Értékelési szempontok	Pontszám
Tartalom és szöveghossz	5
Nyelvhelyesség és íráskép	5
Összesen	10

Amennyiben a dolgozat a *Tartalom és szöveghossz* szempont alapján 0 pontos, akkor az összpontszám is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom és szöveghossz

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó:

- megfelelően dolgozta-e ki a témát; valamennyi irányító szempontra kitért-e,
- hogyan valósította meg a kommunikációs célokat,
- megfelelő hosszúságú szöveget hozott-e létre.

A tartalmi teljesség megítélésénél az a döntő, hogy a vizsgázó közli-e az adott szituációban lényeges információkat. Egyes vizsgafeladatoknál a tartalom értékelésénél a segédanyag tartalmi információi is irányadóak lehetnek. Ekkor azt is figyelembe kell venni, hogy a vizsgázó írásműve nem tartalmaz-e sokkal kevesebb információt, mint a segédanyag. Amennyiben azonban a feladat nem tartalmaz erre vonatkozó utasítást, akkor nem kérhető számon a vizsgázón a segédanyagban megjelenő összes információ.

A nyelvi okokból érthetetlen szövegrészeket ennél a szempontnál sem lehet értékelni. Ez vonatkozik a megadott szövegből értelem nélkül lemásolt és rossz nyelvi környezetben használt szövegrészekre is. Az ilyen típusú hibákat figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is. El kell fogadni azonban az olyan szövegrészeket, amelyeket a vizsgázó a segédanyagból vett át, és jó nyelvi környezetben használ.

Amennyiben a vizsgázó olyan információt közöl, amely nem magyar anyanyelvű olvasó számára nem értelmezhető, a tartalom kidolgozása nem tekinthető teljesen megfelelőnek.

Nyelvhelyesség (szókincs, mondat, alaktan, helyesírás) és íráskép

E szemponton belül azt értékeljük, hogy:

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat a középszintű érettségi vizsga követelményeinek,
- megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondat, az alaktan és a helyesírás normáinak,
- írásképe áttekinthető-e, olvasható-e a szöveg.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető.

Javítási jelrendszer

A hibákat a lap jobb oldalán található sávokban kell jelölni a következők szerint:

1. oszlop:

Tartalom és szöveg

Bekarikázott számokkal jelöljük a teljesen kifejtett irányítási szempontokat. Mínuszjel követi a csak részben kifejtett szempontot. A szavak számát írjuk az 1. oszlop fölé!

2. oszlop:

Nyelvhelyesség (szókincs, mondat, alaktan, helyesírás) és íráskép

L	= lexikai hiba
LÉ	= értelemzavaró lexikai hiba
Kif	= kifejezésmódbeli hiba
Ny	= nyelvtani hiba
NyÉ	= értelemzavaró nyelvtani hiba
H	= helyesírási hiba
O	= olvashatatlan szövegrész

A szövegben használt jelek:

<u>aláhúzás</u>	= nyelvtani vagy helyesírási hiba
hullámos vonal	= lexikai, kifejezésmódbeli hiba
hiányjel	= hiányzik egy szó
nyíl	= szórendi hiba
<u>aláhúzás</u> _i	= ismétlődő hiba

Az ismétlődő hibákat, valamint az olyan hibákat, amelyeknél az adott nyelvtani struktúra ismerete nem várható el a vizsgázótól, csak a szövegben kell jelölni, a javításávban nem.

Értékelési skála (1. feladat)*Tartalom és szöveghossz*

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó megvalósította a kommunikációs célt; megfelelően dolgozta ki a feladat minden részletét; elérte és nem is haladta meg jelentősen a megadott szövegmennyiséget.	A vizsgázó nagyrészt megvalósította a kommunikációs célt, általában megfelelően dolgozta ki a feladatot, és legalább 40 szó hosszúságú szöveget hozott létre.	A vizsgázó részben valósította meg a kommunikációs célt; félreértette, illetve nem megfelelően dolgozta ki a feladat bizonyos részeit, és/vagy a létrehozott szöveg 40 szónál rövidebb.	A vizsgázó nem valósította meg a kommunikációs célt; félreértette, illetve nem megfelelően dolgozta ki a feladatot, és/vagy a létrehozott szöveg 20 szónál rövidebb. vagy: A vizsgázó más témáról írt.

Nyelvhelyesség (szókincs, mondatn, alaktan, helyesírás) és íráskép

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a megértést nem zavaró nyelvi hibát tartalmaz.	A szövegben több nyelvi hiba fordul elő, de ezek a hibák alig nehezítik a megértést.	A szöveg a nyelvi hibák következtében nehezen érthető és követhető, illetve félreérthető.	A szöveg a nyelvi hibák miatt nem érthető. vagy: A szöveg jelentős része nehezen olvasható, illetve olvashatatlan.

2. feladat

Értékelési szempontok	Pontszám
Tartalom és szöveghossz	5
Szövegalkotás	5
Formai jegyek és hangnem	3
Szókincs, kifejezésmód	5
Nyelvhelyesség és íráskép	5
Összesen	23

Amennyiben a dolgozat a *Tartalom és szöveghossz* szempont alapján 0 pontos, akkor az összpontszám is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése*Tartalom és szöveghossz*

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó:

- hány irányító szempontra tért ki, és megfelelően tárgyalta-e azokat,
- hogyan valósította meg a kommunikációs célt/célokat,
- megfelelő hosszúságú szöveget hozott-e létre.

Egy adott irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó kitér a megadott szempontra, mondatai minden lényeges információt tartalmaznak, illetve minden lényeges információra rákérdeznek és ismétlésektől mentesek. Amennyiben egy irányító szemponthoz több alpont tartozik, a szempont kifejtése akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó az összes alpontot tárgyalja. Ha a vizsgázó egy irányító szempontra kitér, de mondatai nem tartalmaznak minden lényeges információt, illetve nem kérdeznek rá minden lényeges információra, az adott irányító szempont tárgyalása csak részben megfelelő. Az adott irányító szempont tárgyalása abban az esetben is csak részben megfelelő, ha a vizsgázó más

---

anyanyelvű olvasó számára értelmezhetetlen információt ad meg (pl. az életkor helyett a vizsgázó azt adja meg, hogy tizenkettedikes).

Érdeklődő típusú levél esetén előfordul, hogy a vizsgázónak bizonyos információkra kell rákérdeznie. Ebben az esetben a megfelelő kérdés feltevése azt jelenti, hogy a vizsgázó megfelelően fejtette ki az adott szempontot.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érthető, azt úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az adott irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a *Szókincs, kifejezés mód* vagy a *Nyelvhelyesség* szempontoknál.

A segédanyagból átvett szövegrészek esetében úgy kell eljárni, mint az első feladatnál.

Új, azaz nem megadott szempontok értékelésére nincs lehetőség! A dolgozatot akkor is a megadott szempontok alapján kell értékelni, ha a vizsgázó a megadott témáról nem személyes vonatkozásban, hanem általánosan, de a kommunikációs cél(ok)nak megfelelően ír, vagy önmagáról ír, amikor általánosan kellene fogalmaznia.

Szövegalkotás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy:

- logikus-e az irányító szempontok elrendezése és ezáltal a szöveg gondolatmenete,
- megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés, tárgyalás és befejezés,
- hogyan használja a vizsgázó a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit (pl. egyszerű kötőszók, névmások).

A *Szövegalkotás* szempontnál a *Tartalom és szöveghossz* szemponttól függetlenül kell eljárni és csak a tárgyalt szempontok alapján lehet megítélni a dolgozat felépítését és gondolatmenetét.

A szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit akkor használja helyesen a vizsgázó, ha törekszik arra, hogy egyszerű kötőszók, névmások, határozószók stb. segítségével valódi szöveget hozzon létre. Amennyiben a vizsgázó minden mondatát azonos módon (pl. a „mi” személyes névmással) kezdi, nem mondható el az általa létrehozott szövegről, hogy abban a mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a vizsgázó csak azonos szerkezetű egyszerű mondatokat ír, nem kaphatja meg a maximális pontszámot.

Formai jegyek és hangnem

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által létrehozott szöveg:

- megfelel-e a szövegfajtajával szemben támasztott formai követelményeknek (pl. levél esetén helyesen tartalmazza-e a dátumot, a megszólítást, az elköszönést és aláírást),
- hangneme és stílusa megfelel-e a közlési szándéknak és/vagy a címzethez való viszonyoknak.

Szókincs, kifejezés mód

E szemponton belül azt értékeljük, hogy:

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat a középszintű érettségi vizsga követelményeinek.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető.

A nyelvi hibákat az értékelés során csak egyszer szabad figyelembe venni, azaz a hiba jellegétől függően vagy a *Szókincs, kifejezés mód* vagy a *Nyelvhelyesség* szempontnál.

Amennyiben például a vizsgázó helytelen elöljárót használ, ezt a hibát csak a *Szókincs*, *kifejezőmód* szempontnál lehet értékelni. Ha azonban egyáltalán nem használ vonzatot, ezt a hibát csak a *Nyelvhelyesség* szempontnál lehet értékelni.

Azoknál az értelemzavaró hibáknál, amelyek következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelyeknél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó, az egyszeri értékelés elve nem érvényes. Az ilyen típusú hibákat tehát mindkét szempontnál értékelni kell.

E szempont értékelésénél a megszólítás és az elköszönés hibáit is figyelembe kell venni.

Nyelvhelyesség és íráskép

E szemponton belül azt értékeljük, hogy megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondattan, alaktan és helyesírás normáinak, illetve írásképe áttekinthető-e, jól olvasható-e. Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést.

Javítási jelrendszer

A hibákat a lap jobb oldalán található sávokban kell jelölni a következők szerint:

1. oszlop:

Tartalom és szöveghossz

Bekarikázott számokkal jelöljük a teljesen kifejtett irányítási szempontokat. Minuszjel követi a csak részben kifejtett szempontot. A szavak számát írjuk az 1. oszlop fölé!

Szövegalkotás

T = helytelen tagolás

K = kohéziós hiba

Formai jegyek és hangnem

F = hiányzó formai jegy

bekarikázott F = meglévő formai jegy

Hn = nem megfelelő hangnem

2. oszlop:

Szókincs, kifejezőmód

L = lexikai hiba

LÉ = értelemzavaró lexikai hiba

Kif = kifejezőmódbeli hiba

3. oszlop

Nyelvhelyesség (mondattan, alaktan, helyesírás) és íráskép

Ny = nyelvtani hiba

NyÉ = értelemzavaró nyelvtani hiba

H = helyesírási hiba

O = olvashatatlan szövegrész

A szövegben használt jelek:

aláhúzás = nyelvtani vagy helyesírási hiba

hullámos vonal = lexikai, kifejezőmódbeli hiba

hiányjel = hiányzik egy szó

nyíl = szórendi hiba

aláhúzás; = ismétlődő hiba

Az ismétlődő hibákat, valamint az olyan hibákat, amelyeknél az adott nyelvtani struktúra ismerete nem várható el a vizsgázótól, csak a szövegben kell jelölni, a javításávban nem.

Értékelési skála (2. feladat)*Tartalom és szöveghossz*

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
<p>A vizsgázó öt irányító szempontot dolgozott ki megfelelően.</p> <p>A vizsgázó a kommunikációs célokat megfelelően valósította meg.</p> <p>A megadott szöveghosszúság keretei között maradt.</p>	<p>A vizsgázó négy vagy három irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem.</p> <p>A vizsgázó a kommunikációs célokat többnyire megfelelően valósította meg.</p> <p>Legalább 50–80 szó hosszúságú szöveget hozott létre.</p>	<p>A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem.</p> <p>vagy: A vizsgázó egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, és van még olyan irányító szempont, amelyet részben tárgyalt. vagy: A vizsgázó legalább három irányító szempontot tárgyalt részben.</p> <p>A kommunikációs célokat részben valósította meg.</p> <p>30-50 szó hosszúságú szöveget hozott létre.</p>	<p>A vizsgázó egy irányító szempontot sem dolgozott ki megfelelően.</p> <p>vagy: A vizsgázó háromnál kevesebb irányító szempontot tárgyalt részben.</p> <p>Alapvető kommunikációs célját nem éri el.</p> <p>vagy: A vizsgázó más témáról írt.</p> <p>vagy: A dolgozat terjedelme 30 szónál rövidebb.</p>

Szövegalkotás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
<p>A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus.</p> <p>A gondolati tagolás megfelelő.</p> <p>A vizsgázó megfelelő nyelvi eszközök használatával valódi szöveget hoz létre.</p>	<p>A szöveg felépítése többnyire logikus. A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra.</p> <p>A mondatok többnyire szervesen kapcsolódnak egymáshoz.</p>	<p>A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű. A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra: hiányzik a bevezetés és befejezés.</p> <p>A szövegszerűség csak nyomokban fedezhető fel. A mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.</p>	<p>Az írásmű tagolatlan és áttekinthetetlen, izolált mondatok halmazából áll, szöveggént nem értékelhető.</p>

Formai jegyek és hangnem

3 pont	2 pont	1 pont	0 pont
<p>A szöveg formai jegyei teljesen megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzethez való viszonyoknak.</p>	<p>A szöveg formai jegyei nagyjából megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzethez való viszonyoknak.</p>	<p>A szöveg formai jegyei még megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzethez való viszonyoknak.</p>	<p>A szöveg formai jegyei nem felelnek meg a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzethez való viszonyoknak.</p>

Szókincs, kifejezésmód

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő, változatos szókincs jellemzi. Az előforduló kisebb lexikai pontatlanságok nem nehezítik a megértést.	A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. Többször nem megfelelő a kifejezésmód, ami néha nehezíti a mondanivaló megértését. A szókincs korlátai miatt többször lehet szóismétlés.	A szöveget egyszerű szókincs jellemzi. Sokszor nem megfelelő a kifejezésmód, ami helyenként jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a mondanivaló megértését. Sok a szóismétlés.	A szövegben felhasznált szókincs nagyon szegényes. A nem megfelelő kifejezésmód több helyen akadályozza a szöveg megértését.

Nyelvhelyesség és íráskép

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó általában helyesen használja az egyszerűbb nyelvtani struktúrákat. A szöveg kevés nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják.	A vizsgázó több hibával használja az egyszerű nyelvtani struktúrákat. A szöveg több nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják, és/vagy kevés a megértést nehezítő hiba.	A vizsgázó csak a legegyszerűbb nyelvtani struktúrákat használja. A szöveg sok olyan nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibát tartalmaz, amelyek a megértést nem befolyásolják, valamint több, a megértést jelentősen nehezítő nyelvi hiba fordul elő benne.	A szöveg a nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibák miatt nem érthető. vagy: A szöveg jelentős része nehezen olvasható, illetve olvashatatlan.